Viếng Thăm

Cuộc Đời Đức Phật Thích Ca — Truyện Thơ (Tâm Minh Ngô Tằng Giao)

Dựa vào dấu hiệu lúc sanh
Tiên tri các vị tài danh đoán rằng
Tương lai thái tử huy hoàng
Sau này nổi tiếng, vẻ vang vô cùng.
Có nhà ẩn sĩ trong rừng
Giỏi giang, thánh thiện tiếng lừng gần xa
Ông già tên A Tư Đà
Nghe tin quý tử, tìm ra thăm liền
Vào hoàng cung đứng lặng yên
Cạnh bên thái tử, ngắm nhìn thật lâu
Rồi trở ra mặt buồn rầu
Ngước nhìn tinh tú trên bầu trời cao
Ông già bật khóc nghẹn ngào
Khiến vua, hoàng hậu xiết bao ngỡ ngàng

Vội vàng hỏi, giọng hoang mang:
"Có điềm xuất hiện xấu chăng thưa người?"
Nhà tiên tri vội trả lời:
"Muôn tâu Bệ Hạ xin ngài an tâm,
Băm hai tướng tốt vô ngần
Tám mươi vẻ đẹp tuyệt trần phô ra,
Tương lai thái tử nhà ta
Huy hoàng, đẹp đẽ, đúng là vĩ nhân!
Nếu mà nối nghiệp phụ thân
Chắc rằng thái tử thế chân của ngài
Làm vua vĩ đại tuyệt vời
Trị vì đất nước khắp nơi an bình!
Nếu mà rời bỏ cung đình
Chắc rằng thái tử trở thành đạo sư
Tương lai rực rỡ vô bờ
Chúng sinh náo nức đón chờ ân nhân
Vị thầy cao quý bội phần
Đưa đường vào đạo, khai tâm cho người,
Nhận ra cảnh khổ cuộc đời
Chắc rằng thái tử sẽ rời hoàng cung
Ra đi tìm kiếm con đường

Không còn đau khổ, hết vương muộn sầu

(Nhà tiên tri A Tư Đà viếng thăm thái tử)

Rồi đem giáo lý thâm sâu
Dạy cho bất cứ người nào muốn theo!"
Ông già nói tiếp buồn hiu:
"Đời tôi đã mất quá nhiều thời gian
Chưa tìm ra ánh đạo vàng
Giúp đời chấm dứt vô vàn khổ đau,
Tiếc rằng chẳng sống thêm lâu
Để còn học được đạo mầu! Buồn thay!
Về sau chính thái tử đây
Là người chỉ lối, là thầy khai tâm.
Mừng hoàng cung có vĩ nhân
Xiết bao siêu việt, bội phần vinh quang!"
Nhìn hài nhi, vẻ luyến thương
Ông già rời khỏi hoàng cung ra về.
Vua lòng sung sướng đê mê
Nghĩ thầm: "Thái tử trị vì giang sơn
Sau này rạng mặt quốc vương
Uy quyền một cõi, danh lừng vang xa
Rồi khi tới tuổi về già
Mới lo đến chuyện xuất gia tu hành."

13

Ít ngày sau tại cung đình
Ma Da hoàng hậu bệnh tình nguy nan
Trước khi lìa cõi dương gian
Nhờ cô em gái đảm đang thay mình
Trông nom thái tử tận tình
Hài nhi lúc đó mới sinh bẩy ngày,
Em hoàng hậu hứa nhận ngay
Đóng vai từ mẫu đẹp thay mọi bề
Ma Ha Ba Xà Ba Đề
Tên bà kế mẫu tràn trề lòng nhân.
Tháng năm lần lượt xoay vần
Bây giờ thái tử đã dần lớn lên
Trở thành cậu bé lành hiền

Thông minh, khả ái, trang nghiêm, nhân từ
Nhà vua mời các danh sư
Dạy cho thái tử khi vừa lớn khôn
Học hành thông thạo các môn
Cả văn lẫn võ, vượt luôn cả thầy,

Văn chương bẩy tuổi học ngay
Đến mười hai tuổi đã hay mọi ngành,
Năm mười ba tuổi tập tành
Các môn võ thuật, tiến nhanh vô cùng
Đúng theo truyền thống hoàng cung
Vốn dòng võ tướng hào hùng trước đây.
Hoàng cung bát ngát vườn cây
Chim muông thú vật nơi này nhởn nhơ
Vây quanh thái tử nô đùa
Vì chàng toả ngát tâm từ thơm hương,
Một ngày chàng dạo trong vườn
Nhìn chim bay lượn cánh vươn giữa trời
Thình lình chim bị bắn rơi
Mũi tên muốn giết hại đời thiên nga,
Chim rơi xuống cạnh vườn hoa
Nơi chân thái tử, cánh xòa, nằm yên,
Chàng bèn ôm chú chim lên
Xót xa tìm cách chữa liền vết thương
Bỗng nhìn qua phía sau vườn
Thấy người em họ vội vàng chạy ra

(Đề Bà Đạt Đa tranh giành chim thiên nga với thái tử

Tên là Đề Bà Đạt Đa
Tay cầm cung nỏ, miệng la rầm trời:
"Chính tôi đã bắn chim rơi
Mong anh trả lại cho người bắn chim!"
Lời qua tiếng lại đôi bên
Sau cùng tranh chấp đưa lên pháp đình
Để nhờ phán xử phân minh
Nào ngờ ý kiến chia thành hai phe,
Một phe: "Ai bắn chim kia

Có quyền lấy lại chim về mà thôi!"
Một phe: "Ai cứu chim trời
Ai mà nhân đạo là người giữ chim!"
Thật là khó xử vô biên
Chợt đâu một vị thánh hiền hiện ra
Uy nghi, đức độ, tuổi già
Quần thần kính nể trình qua hỏi người
Ông già nghiêm nghị tỏ lời:
"Mọi người sự sống trên đời quý sao
Cho nên chim thuộc kẻ nào
Hết lòng cứu nó với bao tâm từ
Còn như kẻ ác chớ đưa
Hại muôn sinh vật có chừa ai ra

Trao chim cho Tất Đạt Đa!"
Triều thần cảm phục ông già ý hay
Hợp tình hợp lý lắm thay
Tuân theo đề nghị đó ngay tức thời,
Vua nghe đẹp dạ, mỉm cười
Sai quân vội vã đi mời lão ông
Nào ngờ kiếm khắp hoàng cung
Bóng ông biến mất! Lạ lùng xiết bao!
Người ta nhớ chuyện thuở nào
Hồi lên chín tuổi, lễ vào đầu năm
Nhà vua, thái tử, các quan
Cùng đi dự lễ viếng thăm ruộng đồng
Mong mùa cày mới thành công
Mong dân no đủ khắp trong xóm làng,
Giữa trưa trời nắng chang chang
Lễ nghi xướng tụng rộn ràng quá lâu
Khi vua bước xuống ruộng sâu
Tự tay cày luống cày đầu lấy hên
Nông dân ùa xuống ruộng bên
Bắt đầu mùa mới, khắp miền cày theo

(Thái tử ngồi trầm tư trong ngày Lễ Xuống Ruộng)

Cùng nhau vui vẻ hò reo

Cày sâu, cuốc bẫm chờ gieo hạt mầm.
Đứng xem thái tử động tâm
Thấy bao cảnh khổ xoay vần chốn đây:
"Trâu bò vất vả kéo cày
Nông phu roi quất thẳng tay chẳng từ
Mồ hôi nắng gắt ban trưa
Cả hai ướt đẫm, quá ư nhọc nhằn,
Lưỡi cày xẻ luống thẳng băng
Côn trùng, sâu bọ xác thân tan tành
Con nào sống sót bò quanh
Bầy chim nhỏ bé mổ nhanh làm mồi,
Và rồi chim lớn ngang trời
Chợt đâu sà xuống hại đời chim non,
Thợ săn trong bụi chờ trông
Cung tên nhắm bắn giết luôn chim trời,
Bên rừng thú dữ rình mồi
Chờ nhào ra cấu xé người thợ săn".
Than ôi chỉ tại miếng ăn
Mà người và vật dữ dằn giết nhau
Cuộc đời nào sướng chi đâu
Khiến cho thái tử đớn đau tâm hồn

Càng nhìn cảnh, càng héo lòng
Vội tìm bóng mát ven con đường làng
Dưới cây ngồi lặng, xếp bằng
Trầm tư mặc tưởng rộn ràng tình thương
Xót xa cảnh dưới ruộng mương
Muôn loài tranh sống nên thường hại nhau
Ước mong trần thế về sau
Không còn có cảnh khổ đau muộn phiền.
Vua mong thái tử lớn lên
Trở thành lãnh đạo khắp miền biết danh
Nào ngờ thái tử hiền lành
Ưu tư trầm lặng một mình dưới hoa
Ngài lo thái tử xuất gia
Chẳng màng nối nghiệp vua cha trị vì
Ngài bèn mời các quan về
Họp bàn mong kiếm kế gì thật hay
Cuối cùng có vị tâu bày:

"Tạo cho thái tử đắm say cung đình!

Hãy đi kén vợ đẹp xinh
Hãy giăng một mạng lưới tình nơi đây
Hương yêu quyến rũ mê say
Tơ lòng vương vấn, mai này sinh con
Thế là mơ mộng không còn
Sẽ ưa, sẽ thích ở luôn ngai vàng!"
Vua nghe ưng ý vô vàn
Truyền ngay lệnh xuống các quan thi hành
Tiệc vui tổ chức cho nhanh
Mời toàn thiếu nữ trâm anh diễm kiều
Đàn ca, nhã nhạc dập dìu
Đích thân thái tử dấu yêu tặng quà,
Khách mời lần lượt đi qua
Đến phiên người chót thật là thần tiên
Nàng công chúa nước láng giềng
Con vua Thiện Giác đi lên nhận quà
Nàng tên Da Du Đà La
So phần nhan sắc vượt xa mọi người
Dung nhan diễm lệ tuyệt vời
Khiến cho thái tử bồi hồi ngất ngây
Cả hai đứng lặng phút giây
Thế rồi nàng chợt đưa tay chờ quà

Bấy giờ chàng mới nhận ra
Trên bàn quà hết, sao mà khó thay!
Chàng bèn cởi nhẫn đeo tay
Trao cho người đẹp quà này làm duyên
Nàng vui nở nụ cười hiền
Chân ngà quay gót về bên chỗ nàng
Nhạc tình rộn rã không gian,
Các quan chứng kiến vội vàng vào cung
Tâu trình vua rõ tin mừng
Không lâu sau đó vua cùng các quan
Ghé sang thăm nước lân bang
Thăm vua Thiện Giác mở đường kết thân
Để rồi tiến đến cầu hôn
Nhưng vua Thiện Giác ôn tồn nói ngay:

"Cầu hôn công chúa nước này
Có nhiều hoàng tử quanh đây ngỏ lời
Chiếu theo tập tục nước tôi
Mọi người sẽ phải tranh tài cùng nhau
Ai mà thắng cuộc hàng đầu
Sẽ giành công chúa làm dâu rước về!"

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.